

Praktiska Sverige AB
epost@praktiska.se
5562575786

2023-06-01
1 (21)
Dnr- SI 2023:1368

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Praktiska Gymnasiet Täby inom enskild huvudman
Praktiska Sverige AB i Täby kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Gymnasiet Täby avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de ämnesplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Praktiska Gymnasiet Täby i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn försäkrar sig om att alla lärare ser till att eleverna med varierande metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera undervisningen i samtliga ämnen och kurser.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg i samråd med lärare som undervisar i samma ämnen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **4 december 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:1368) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Praktiska Gymnasiet Täby leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Sammantaget visar granskningen att rektorn följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat och undervisningens genomförande utifrån ett brett underlag och utifrån detta planerar och genomför relevanta utvecklingsåtgärder. Vidare visar granskningen att rektorn leder och organiserar arbetet med ett tydligt fokus på samverkan inom kollegiet samt att det kollegiala lärandet ska leda till avtryck i undervisningen. Granskningen visar också att rektorn arbetar för att skolans arbets- och förhållningssätt ska vara tydliga för lärarna och följas av samtliga samt att obehöriga ges en planerad introduktion. Slutligen visar granskningen att det på skolan bedrivs ett aktivt och medvetet arbete för att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar att lära sig oberoende av könstillhörighet samt att åtgärder vidtas vid behov.

Uppföljning av resultat och undervisningen

Granskningen visar att rektorn utifrån ett brett underlag kontinuerligt följer upp elevernas kunskapsresultat och undervisningens genomförande. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna samt av inkommen dokumentation framgår att rektorns uppföljningsarbete följer en tydlig systematik där även personalen inkluderas. Under läsåret genomförs flertalet olika uppföljningar, däribland en likabehandlings- och värdegrundskartläggning, undervisningsutvärderingar, en koncerngemensam elevenkät samt för varje program månadsvisa måluppfyllelsemöten (MUD-möten) där elevernas kunskapsprogression är i fokus. I slutet på varje läsår sammanställs också samtliga elevers betyg och resultat på de nationella proven i en kvalitetsrapport. Utöver de systematiserade uppföljningarna genomför rektorn också lektionsobservationer och medarbetarsamtal och tar del av lärarnas kursplaneringar via skolans digitala lärplattform. Rektorn anpassar och genomför lektionsobservationer bland annat utifrån resultaten i undervisningsutvärderingarna. Vidare följer rektorn även upp elevernas arbetsplatsförlagda arbete (APL) genom regelbundna avstämningar med skolans APL-samordnare samt i dialog med lärarna i de kurser som delvis utgörs av arbetsplatsförlagt lärande.

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån det samlade underlaget genomför analysarbete i samarbete med personalen. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framgår att de i samband med skolans systematiska kvalitetsarbetsmöten (SKA-möten) analyserar elevernas kunskapsresultat och undervisningens genomförande fyra gånger per läsår. Rektorns analys omfattar även perspektiven tid, kön och bakgrund. Vid senaste uppföljningen av kunskapsresultaten för läsåret 2021/2022 framkom att betyg inom skalan E till A har minskat mellan 1-3% på samtliga av skolans program och också att det totala antalet F har ökat från 12% till 22%. Statistiken avser både

programgemensamma och gymnasiegemensamma kurser. Rektorn och lärarna konstaterar i sin analys att detta beror på att lärarna inte haft tillräckliga kunskaper kring bedömning och betygssättning tidigare samt att tidigare anställda har satt för höga betyg i förhållande till elevernas prestationer, i framförallt ämnet matematik och att det numera sätts betyg av fler legitimerade lärare och att betygen som sätts är mer rättvisande. Däremot ökade dels de genomsnittliga betygspoängen från 13.3 till 13.4 och dels antalet elever med gymnasieexamen på flertalet program. Det framgår också av intervjuer och dokumentation att skolans senaste uppföljning av LoV-enkäten visade att pojkar känner sig tryggare i skolan än flickorna, vilket även framgår av Skolinspektionens elevenkät. Rektorn beskriver att det beror på att skolan har olika program som domineras av antingen det ena könet eller det andra, vilket påverkar den upplevda tryggheten för motsatt kön. Därtill har skolan även identifierat en machokultur i vissa klasser med majoritet pojkar. I uppföljningen av elevenkäter och elevernas utvärderingar av undervisningen från våren 2022 framgår att färre elever på Praktiska Gymnasiet Täby är nöjda med undervisningen än tidigare uppföljningar. Elever upplever bland annat ett behov av mer tydlighet i undervisningen och ökad studiero. Rektorn beskriver att hen i uppföljningen sett skillnader dels mellan ämnen och dels mellan lärarna kopplat till elevernas upplevelse av undervisningens kvalitet och dess genomförande, vilket är en konsekvens av både rektorsbyte och flera lärarbyten.

Utvecklingsåtgärder och resursfördelning

Granskningen visar att rektorn utifrån uppföljnings och- analysarbetet planerar för och genomför utvecklingsåtgärder och fördelar resurser för att möta de behov som finns på skolan. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn och samtlig personal framgår att Praktiska Gymnasiet Täby, utifrån vad som framkommer i det gemensamma uppföljnings- och analysarbetet, identifierar skolenhetens utvecklingsområden och formulerar dem i en handlingsplan som skolenhetens prioriterade utvecklingsområden. I syfte att öka lärarnas kunskaper kring bedömning och betygssättning beslutade rektorn inför läsåret 2022/2023 att samtliga lärare fick genomföra en intern kurs inom koncernen, kopplad till bedömning och betygssättning. Därutöver har rektorn också avsatt en timme i veckan i förstelärarnas uppdrag för stöd och handledning i bedömningsfrågor till lärare i behov av det. Vidare framgår att i syfte att öka elevernas upplevelse av tryggheten och studieron har skolan tillsammans med eleverna upprättat gemensamma ordnings- och trivselregler kopplat till utvecklingsarbetet kring trygghet och studiero. Eleverna har även under mentorstiden fått information om ärendegången när det kommer till kränkande behandling, och elevhälsan har föreläst om det i klasserna. Arbetet med identifierad machokultur i vissa klasser beskrivs i detta beslut under rubriken *Arbetet med jämställdhet*. I syfte

att öka tydligheten i undervisningen har rektorn i samarbete med nuvarande personal arbetat fram en gemensam lektionsstruktur. Förutom att öka tydligheten i undervisningen ska den gemensamma lektionsstrukturen också bidra till en ökad trygghet hos eleverna i att lärarna gör snarlikt oavsett ämne. Arbetet har också inkluderat nya gemensamma rutiner för hur lärarna använder den digitala lärplattformen gällande utformningen av kursytor och deras innehåll, vilket ska ytterligare stärka eleverna i att förstå vad och hur de ska arbeta och uppnå en högre måluppfyllelse i undervisningen. Slutligen har rektorn i syfte att öka måluppfyllelsen och vända den negativa utvecklingen av kunskapsresultaten från läsåret 2021/2022 också anställt en extra lärare i ämnet matematik. Hen har även omorganiserat undervisningsgrupperna i både matematik och svenska så att fler elever ska kunna nå kunskapsmålen. Rektorn har därutöver infört så kallad inläsningstid, vilken nyttjas som tid att ta igen missade moment alternativt extra tid vid examination och i överenskommelse med lärarna.

Ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på samverkan inom kollegiet samt att det kollegiala lärandet ska leda till avtryck i undervisningen. Av inskickad dokumentation och i intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framkommer att rektorn skapat en organisationsstruktur som ger lärarna goda förutsättningar att samverka med varandra och elevhälsan. Rektorn och personalen samverkar bland annat kring skolans arbete med utvecklingsmålen utifrån handlingsplanen varje vecka i samband med SKA-möten, där arbetet leds av antingen rektorn, elevhälsan eller förstelärarna beroende på fokus för mötet. Vidare träffas samtlig personal tillsammans med rektorn i mötesforum såsom MUD-möten, mentorsträffar och arbetsplatsträffar (APT-möten). Mötena i dessa forum omfattar såväl diskussioner kring elevernas kunskapsresultat och skolgång som uppföljning av stödåtgärder och samtal kring fungerande eller inte fungerande strategier i undervisningen och också på elevernas APL. Även skolans gemensamma arbete med värdegrunden ingår i dessa mötesforum. De olika mötena har ett på förhand tydligt fokus. Exempel på kollegialt lärande är workshops som elevhälsan håller i kopplat till arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd där kollegiet arbetar med verkliga fallstudier. Därtill har elevhälsan kompetensutvecklat personalen kring anpassningar på gruppnivå, när extra anpassningar ska utvärderas samt skillnaden mellan extra anpassningar och särskilt stöd.

Granskningen visar vidare att rektorn arbetar för att skolans arbets- och förhållningssätt ska vara tydliga för lärarna och följas av samtliga samt att obehöriga lärare ges en planerad introduktion. Av intervju med rektorn, lärare och

representanter för elevhälsan framgår att rektorn tillsammans med personalen i olika de olika mötesforumen diskuterar och arbetar fram gemensamma rutiner och arbetssätt. Rektorn och personalen har exempelvis tagit fram en gemensam lektionsstruktur för lärarna och även i samarbete med elever skapat gemensamma ordnings- och trivselregler. Dessutom har rektorn i syfte att ytterligare skapa samsyn inom lärarkollegiet gått igenom rutinen för ärendegången kring extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn för samtal med och stöttar regelbundet de lärare som är i behov av stöd för att tydligare tillämpa skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt. Slutligen framkommer att obehöriga lärare får stöd och introduktion av förstelärarna som har avsatt tid varje vecka för detta. Därutöver framgår att rektorn även har beslutat om att själv ha en stående tid i veckan där hen träffar de i kollegiet som är obehöriga, i syfte att följa upp och stödja dem i deras arbete.

Arbetet med jämställdhet

Granskningen visar att det på skolan bedrivs ett aktivt och medvetet arbete för att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar att lära sig oberoende av könstillhörighet samt att åtgärder vidtas vid behov. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framkommer att skolan kontinuerligt arbetar för att ta reda på elevernas förutsättningar att läras och utvecklas oberoende av könstillhörighet. I skolans uppföljningsarbete och i olika enkäter tar rektorn tillsammans med personalen reda på flickor respektive pojkars upplevelser av de förutsättningar de ges till att lära och utvecklas. Det framgår bland annat att skolan har olika utmaningar kopplade till att vissa program har en könsstereotyp elevsammansättning. Arbetet med att bryta den könsstereotypa elevsammansättningen sker bland annat genom att rektorn och personalen aktivt arbetar med att välja ut en jämn representation av bägge könen inför exempelvis öppet hus och i skolans grafiska material. Vidare har elevhälsan utifrån att de tillsammans med rektorn och personalen identifierat en problematisk machokultur varit inne i vissa klasser och pratat om detta. Kuratorn har exempelvis tillsammans med eleverna i dessa klasser arbetat med jämställdhetsfrågor kopplade till normer för att bryta den problematiska machokulturen. Vidare framgår av intervju med lärare och elever att lärarna arbetar med att alla elever ges lika mycket talutrymme i undervisningen samt att eleverna blir likadant bemötta och ges samma förutsättningar oberoende av kön, på skolan och på APL. Det framkommer också att lärarna är noga med elevernas språkbruk och att alla elever behandlar varandra lika oberoende av könstillhörighet. Slutligen framkommer exempel på att eleverna får arbeta med jämställdhetsfrågor inom den reguljära undervisningen. Exempel som ges är från både gymnasiegemensamma ämnen och yrkesämnena, där eleverna bland annat har

diskuterat kvinnors och mäns villkor utifrån ett historiskt och kulturellt perspektiv samt skillnaderna i villkor för män och kvinnor inom yrkeslivet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammantaget visar granskningen att lärarna bedriver en strukturerad undervisning som varierar i både arbetssätt och arbetsformer, och att de erbjuder stöd så att samtliga elever förstår, kommer igång och bibehåller sitt engagemang. Lärarna bemöter elever utifrån höga förväntningar samt motiverar dem för att stärka deras självförtroende och förmåga att lyckas med sina studier och anpassar undervisningen på så vis att alla elever ska kunna ges förutsättningar att nå målen och klara sina studier samt utvecklas vidare i sin kunskapsutveckling. Vidare visar granskningen att eleverna ges möjlighet till reflektion kring det egna lärandet, och vissa möjligheter att påverka arbetssätt och utvärdera undervisningen. Däremot får eleverna inte vara med och påverka undervisningens innehåll i samtliga klasser och ämnen.

Struktur, variation och lärarstöd i undervisningen

Granskningen visar att lärarna på Praktiska Gymnasiet Täby bedriver en strukturerad undervisning. Av inskickad dokumentation, lektionsobservationer och i intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framkommer att den gemensamt framtagna lektionsstrukturen har skapat liknande lektionsrutiner vid exempelvis lektionsuppstart och lektionsavslut, vilket bidrar till en för eleverna bekant struktur. Gemensamt för samtliga lektioner i alla klasser är bland annat att det alltid finns ett lektionsupplägg uppskrivet på tavlan längst fram i klassrummet. Därutöver skriver samtliga lärare också upp vad eleverna förväntas arbeta med under lektionen. Lärarna

presenterar och förtydligar syftet med lektionen eller det planerade arbetet på APL i samband med lektionsintroduktionen eller i samband med presentation av nya arbetsområden. Samtliga lärare kopplar också olika moment till relevanta delar av kursens centrala innehåll i sina kursytor på skolans digitala lärplattform. Beträffande lektionsavslut framkommer att det finns en samsyn inom kollegiet i att lärarna ska summera sina lektioner. Exempelvis summerar vissa lärare lektionen genom att dels repetera vad eleverna arbetat med och dels förklara hur de kommer att gå vidare. I intervjuer med eleverna framgår att de upplever lektionerna som strukturerade och tydliga och att syftet med lektionerna tydligt framgår på majoriteten av dem. Eleverna berättar också att de är väl införstådda med syftet med APL. Eleverna säger att det varierar mellan lärarna hur de avslutar sina lektioner, men gemensamt är att det sker en summering tillsammans med klassen.

Granskningen visar vidare att undervisningen är varierad. Av intervjuer med personal och elever samt av observationer framkommer att lärarna planerar och bedriver sin undervisning så att eleverna får möjlighet att arbeta på olika sätt och med varierande arbetsuppgifter. Eleverna får arbeta både muntligt och skriftligt, ensamma, i par eller i grupp. Det framgår att växlingen mellan praktiska och teoretiska inslag också skapar en variation i undervisningen samt att lärarna därutöver arbetar med att skapa en koppling mellan det som sker på elevernas APL och det arbete som utförs på skolan. Ett exempel är att eleverna först får en genomgång av hur man tar isär en dator, därefter får eleverna planera och diskutera momentet tillsammans med läraren, och slutligen genomföra momentet praktiskt i klassrummet. Exempel på ämnesöverskridande arbete som framkommer är bland annat samarbete mellan idrott och hälsa och elevernas APL, där eleverna arbetar med temat ergonomi.

Granskningen visar också att eleverna får det stöd de behöver under lektionerna. Av lektionsobservationer och i intervju med eleverna framkommer att lärarna på olika vis hjälper och stödjer eleverna i skolarbetet. Exempelvis ställer lärarna frågor till både gruppen samt enskilda elever i samband med genomgångar, och också under själva lektionen och elevernas arbetsprocesser. Om elever eventuellt inte förstår vad eller hur lektionsarbetet ska göras efter introduktionen, inte kommer igång eller har missat introduktionen repeterar lärarna det med klassen eller i mindre grupp vid behov. I vissa fall sätter sig lärarna ner med individuella elever och har en extra genomgång av vad som ska göras och hur. Vidare rör sig lärarna aktivt under arbetets gång runt i respektive klassrum och förflyttar sig mellan enskilda elever, par eller grupper. Lärarna kontrollerar att eleverna kommer igång och hjälper elever vid behov. I de fall elever inte kommer igång med skolarbetet under antingen delar av eller hela observationstillfället, uppmärksammar lärarna detta och försöker i regel att få igång eleverna genom en påminnelse om vad som är det planerade arbetet. Lärarna

använder också sig utav pauser för återhämtning och möjlighet att bibehålla engagemang lektionen ut. Eleverna berättar därutöver att deras handledare är behjälpliga under deras APL, men om de inte skulle våga fråga sin APL-handledare om stöd och hjälp så vänder de sig till APL-samordnaren. Slutligen framgår av intervju med rektorn att nyanställda lärare fått överlämningar om elever de har i undervisningen, där de får ta del av vilka behov av stöd och extra anpassningar eleverna har och rektorn ser i sin uppföljning av elevernas undervisningsutvärderingar att arbetet med överlämningar har gett positiv effekt.

Motivation och stimulans i undervisningen

Granskningen visar att lärare bemöter elever utifrån höga förväntningar samt motiverar dem för att stärka deras självförtroende och förmåga att lyckas med sina studier. Av intervjuer med lärarna, representanter från elevhälsan, eleverna och i lektionsobservationer framkommer att lärarna bland annat arbetar med positiv förstärkning för att lyfta eleverna och deras insatser på olika sätt. Lärarna förmedlar höga förväntningar på eleverna genom att ställa frågor kring skolarbetet till samtliga i klassrummet, ge bekräftande kommentarer eller beröm och lyfta goda prestationer i helklass både från undervisningen och också från sådant som eleverna har gjort på APL. Att undervisa på ett sätt där eleverna uppmuntras göra fel i syfte att lära sig, förklara varför just deras ämne är viktigt för elevernas utveckling och skapa intressanta kopplingar mellan sin undervisning och elevernas egna liv är också strategier som framgår av granskningen.

Granskningen visar vidare att lärarna anpassar undervisningen så att samtliga elever ska kunna klara av skolarbetet, men också utmanas för att komma vidare i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärare, elever och representanter från elevhälsan framkommer att personalen på skolan aktivt diskuterar och arbetar med att anpassa undervisningen för att samtliga elever ska kunna nå kunskapsmålen. I samband med de kontinuerliga träffarna diskuterar rektorn tillsammans med personalen olika anpassningar av undervisningen och hittar sätt att ytterligare öka tillgängligheten till lärandet för samtliga elever. Exempel på olika anpassningar som lärare planerar för och använder sig utav i undervisningen är möjligheten för elever att arbeta i mindre grupper, muntliga kompletteringar, olika digitala hjälpverktyg såsom inläsningstjänst och möjlighet att skärma av genom att få lyssna på musik. Vidare framgår att lärare arbetar med uppgifter där det är möjligt att skala av och anpassa svårigheten utefter elevernas behov. De elever som blir färdiga med det planerade arbetet erbjuds extra- eller fördjupningsuppgifter alternativt feedback på hur de kan bearbeta och förbättra sitt arbete innan inlämning. Slutligen framkommer att skolan aktivt arbetar med individuellt stöd för de elever som behöver det.

Elevers reflektion kring det egna lärandet och delaktighet i undervisningen

Granskningen visar att undervisningen innehåller arbetssätt och moment där eleverna får möjlighet att dels diskutera sig fram till olika svar och dels reflektera över det egna lärandet. Av intervju med lärarna och i lektionsobservationer framkommer att eleverna ges möjlighet till att arbeta med moment som möjliggör reflektion kring både hur de löser olika uppgifter och reflektion kring motivering av svaret eller lösningen i sig. Exempel som framgår är att elever får arbeta med olika begrepp och deras egna tolkningar av begreppen i form av kreativa skapelser. Andra exempel är att eleverna får arbeta med uppgifter där de diskuterar sina svar med både andra elever och med läraren. Lärarna ställer dessutom frågor av reflekterande karaktär till klassen och till enskilda elever både i samband med genomgångar och under själva arbetets gång. Vidare framgår av intervju med elever och lärare att mentorstiden används av vissa som ett forum för att introducera eleverna för olika studietekniker samt ge tips och råd. En lärare erbjuder sina elever uppgiftsmallar inför nya arbetsområden, där elever ges olika förslag på lösningar och själva får reflektera över vilket som fungerar bäst för att ta sig an och lösa uppgiften. Därutöver ges samtliga elever ytterligare möjlighet att reflektera över den egna inläringen exempelvis inför utvecklingssamtal och genom elevenkäter där det återfinns frågor som möjliggör reflektion kring den egna inläringen kopplat till deras kurser. Det framkommer också exempel på lärare som har enskilda samtal med eleverna kring deras inläring och presentationer någon gång per termin samt att eleverna hos vissa lärare, i samband med självbedömningar som görs i slutet av ett arbetsområde eller moment, får fundera och svara på hur de anser att arbetet har gått och vad de eventuellt kan utveckla. Enskilda lärare lyfter exempel på hur de fångar upp elevernas utveckling på APL genom att jämföra deras arbete där med sådant de gjort tidigare under kursen och be dem reflektera över sin utveckling.

Granskningen visar vidare att eleverna ges vissa möjligheter att utvärdera undervisningen och att påverka arbetsformer och arbetssätt, men att eleverna däremot inte regelbundet får delta i planeringen av innehåll i undervisningen i samtliga klasser och ämnen. Av intervjuer med rektorn, lärare, elever och representanter för elevhälsan framkommer att skolan genom undervisningsutvärderingarna tar reda på elevers synpunkter och önskemål kring undervisningen och dess genomförande. Exempel på förändringar som genomförts med utgångspunkt i dessa är att fler studiebesök har anordnats i ämnena svenska och engelska samt att provdatum och redovisningsformer har anpassats. Det förekommer också vissa lärare som gör egna avstämningar med eleverna efter avslutade arbetsområden. Av intervjuerna framgår att vissa lärare erbjuder elever möjlighet att välja mellan olika förslag gällande arbetsformer och arbetssätt kopplade till arbetsmoment de planerar för. Däremot ges endast enstaka exempel på att eleverna

får medverka i själva planeringen av undervisningen. Bland annat har en lärare i början på läsåret låtit eleverna se hans grovplanering och lämna synpunkter på den utifrån en gemensam diskussion, med koppling till läroplanens centrala innehåll. Ett annat exempel är att elever i en av klasserna som går sista året på gymnasiet och inom snar framtid avslutar sina studier har fått bestämma vad klassen ska göra i programgemensamma ämnen. På en av de observerade lektionerna frågar läraren eleverna efter lektionsintroduktionen om deras åsikter kring upplägg och innehåll.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn försäkrar sig om att alla lärare ser till att eleverna med varierande metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera undervisningen i samtliga ämnen och årskurser.

Skolinspektionens granskning visar att det visserligen finns exempel på lärare som inkluderar eleverna i planeringen av undervisningen men att detta inte sker systematiskt eller kontinuerligt i samtliga ämnen och årskurser.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.¹ Rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till så att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.² Av förarbetena till skollagen framgår även att det inte räcker att lärarna själva planerar undervisningen med hänsyn till elevernas intressen och erfarenheter. Detta kan visserligen ses som ett indirekt elevinflytande, men eleverna behöver stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner.³

¹ Gy11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

² Gy11, 2.6 Rektorns ansvar

³ Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, prop. 2009/10:166

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna på ett systematiskt vis diskuterar vilka områden eleverna kan ha inflytande över och hur lärarna kan utveckla konkreta arbetssätt som ökar elevernas inflytande över undervisningen. Vidare kan rektorn inventera hur olika lärare arbetar för att eleverna ska få inflytande. Utifrån vad som framkommer i inventeringen kan rektorn organisera det vidare arbetet så att lärarna kan ta del av varandras metoder och prova nya strategier och arbetssätt i sin egen undervisning. Lärarna kan med fördel använda sig av Skolverkets stödmaterial i arbetet med att utveckla former för elevernas inflytande i undervisningen.⁴ Rektorn behöver i sin analys av resultaten i uppföljningen också uppmärksamma om det finns skillnader i elevernas upplevelse av delaktighet och inflytande utifrån kön, ämnen och årskurser.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1

Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammantaget visar granskningen att skolan kartlägger elevernas upplevelse av studieron, arbetar aktivt med att diskutera och finna gemensamma förhållningssätt för att främja studieron och att ändamålsenliga åtgärder vidtas av lärarna för att förbättra studieron. Vidare visar granskningen att skolan systematiskt tar reda på elevernas egen upplevelse av tryggheten i och utanför klassrummet samt att det finns ett gemensamt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa en trygg skolmiljö för eleverna.

Skolans arbete med studiero

Granskningen visar att skolan kartlägger elevernas upplevelse av studieron, arbetar aktivt med att diskutera och finna gemensamma förhållningssätt för att främja studieron och att ändamålsenliga åtgärder vidtas av lärarna för att förbättra studieron.

⁴ Skolverkets lärportal. Modulen Delaktighet och inflytande i undervisningen. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/kompetensutveckling/delaktighet-inflytande-och-likabehandling>

Av inkommen dokumentation och i intervju med rektorn, representanter från elevhälsan, lärare och elever framgår att skolan med regelbundenhet tar reda på elevernas upplevelse av studieron genom olika elevenkäter och också via klass- och elevråd. Därtill har rektorn följt upp resultatet från elevenkäter och varit ute i de klasser där upplevelsen av studieron är negativ. Detta i syfte att föra samtal med eleverna om studieron och deras eventuella önskemål för att få till en ökad studiero. Vidare har skolan i samarbete med eleverna tagit fram ordnings- och trivselregler inför detta läsår med anledning av det tidigare beskrivna uppföljnings- och analysarbetet. Ordningsregler och gemensamma förhållningssätt diskuteras inom kollegiet och med eleverna i olika mötesforum, och den delade bilden är att tidigare läsårs problem med studieron har minskat men att skolan måste arbeta vidare med sitt utvecklingsarbete. Vidare har skolan i förebyggande syfte utrustat samtliga klassrum med bland annat mobilgarage, där eleverna ska lämna ifrån sig sina mobiltelefoner i början på lektionen varefter de endast får användas efter lärarnas instruktioner. Därtill finns hjälpmedel såsom skärmar och hörselkåpor att låna i vissa klassrum så att elever lättare kan bibehålla fokus och inte störas av annat. Lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder vid behov. Exempel som framkommer är bland annat att de dels flyttar på elever vid behov och dels kan på förhand bestämma sittplatser för vissa elever samt att lärare också tillrättavisar elever när studieron påverkas negativt. Av lektionsobservationer framgår att majoriteten av eleverna kan arbeta utan att bli avbrutna av andra elever i samband med att de arbetar på egen hand utifrån lärarnas instruktioner samt att majoriteten av lärarna är konsekventa med att använda mobilgaraget. Om eleverna är i behov av hjälp eller vill uttrycka en åsikt kring skolarbetet använder några lärare handuppräckning, men i de fall elever pratar eller svarar rakt ut påminner lärarna i vissa fall om att eleverna ska räcka upp handen. I de fall ljudnivån ökar får majoriteten av lärarna eleverna att dämpa ljudnivån genom att be eleverna vara tysta eller prata mer lågmält.

Skolans arbete med tryggheten

Granskningen visar att skolan systematiskt tar reda på elevernas egen upplevelse av tryggheten i och utanför klassrummet samt att det finns ett gemensamt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa en trygg skolmiljö för eleverna. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och av inskickad dokumentation framgår att skolans främjande trygghetsarbete exempelvis består av elevhälsans olika värdegrundsinsatser som samtalen kring normer och värden. Ytterligare exempel på främjande insatser är att skolan i början på varje läsår arrangerar en aktivitetsdag för samtliga elever i syfte att elever som inte går i samma årskurs eller klass ska lära känna varandra. Vidare framgår att flera olika metoder används för att kartlägga elevernas upplevelse av tryggheten på skolan och på APL, exempelvis olika återkommande

elevenkäter såsom LoV-enkäten samt mötesforum där eleverna deltar såsom klass- och elevråd. Därtill får elevhälsan information om eventuella utmaningar via sina regelbundna besök i olika klasser. Resultaten av olika enkäter följs upp av rektorn och personalen i bland annat SKA-möten och också tillsammans med eleverna i elev- och klassråd. Skolan ser att antalet kränkingsanmälningar har minskat detta läsår och att elevernas upplevelse av trygghet har ökat bland annat genom skolans gemensamma förebyggande insatser. De förebyggande insatserna utgår ifrån den beskrivna uppföljning som görs tillsammans med eleverna. Exempel på insatser utifrån det förebyggande arbetet är gemensamt framtagna ordnings- och trivselregler på skolan, kameror i allmänna utrymmen såsom korridorer och att skolvärdinnan rör sig mer frekvent i de utrymmen som identifierats som mer otrygga av eleverna. Av elevintervjuerna framkommer att skolans förebyggande insatser har ökat upplevelse av tryggheten. Vad beträffar APL beskriver eleverna i intervju att de känner sig trygga och att de tror att deras klasskamrater också gör det. Skolan arbetar slutligen åtgärdande, bland annat är lärare noga med att tillrättavisa elever när de inte följer skolans ordnings- och trivselregler. Skolan har också en så kallad åtgärdstrappa kopplad till dessa, där insatser görs i stegrande grad vid överträdelser mot reglerna. Däremot framgår att åtgärdstrappan sällan har behövt användas eftersom det oftast räcker med tillsägelse när elever inte följer ordnings- och trivselreglerna.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Gy11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Sammantaget visar granskningen att rektorn tillsammans med lärarna analyserar och för en diskussion kring skillnader och avvikelser i betygssättning och resultat på nationella proven. Vidare visar granskningen att rektorn ger lärarna förutsättningar att diskutera bedömning och betygssättning generellt, däremot ser rektorn inte till att lärarna i tillräcklig utsträckning samverkar i arbetet med bedömning och

betygssättning samt använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg.

Analys och diskussion av betyg

Granskningen visar att rektorn tillsammans med lärarna analyserar och för diskussion kring avvikelser i betygssättning och skillnader resultat på nationella proven och kursbetygen. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn och lärarna framgår att rektorn inhämtar data och får stöd från huvudmannen i att analysera eventuella skillnader och avvikelser i betygssättningen och i resultaten på nationella proven. Vidare framgår att rektorn tillsammans med lärarna tittar på statistiken utifrån olika parametrar såsom kön, klass, kurs, program, årskurs, lärare och korrelationen mellan kursbetyg och resultat på nationella proven. I analysen av föregående läsårs betygssättning har rektorn identifierat stora avvikelser mellan slutbetygen i ämnet matematik och resultaten på de nationella proven på handels- och administrationsprogrammet och på el- och energiprogrammet. Den förklaring som rektorn identifierat är dels att lärarna inte sambedomt de nationella proven i matematik för läsåret 2021/2022 samt att tidigare anställda lärare saknat kunskaper i betygssättning och bedömning och därmed satt fel och högre betyg i kursen. Därutöver för rektorn även diskussion med lärare kring deras betygssättning i samband med att slutbetygen sätts och ställer frågor kring vilket underlag de utgår ifrån och på vilket sätt de resonerar i sin betygssättning. Rektorn har även uppföljningar med APL-samordnare samt tittar på dokumentation från skolans digitala verktyg där underlag från elevernas APL till betygssättningen återfinns. I arbetet med avvikande betygssättning mellan nationella proven och slutbetyg har rektorn tillsammans med förstelärarna stöttat lärarna genom handledning i betygssättning och bedömning.

Kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att diskutera bedömning och betygssättning generellt, däremot ser rektorn inte till att lärarna i tillräcklig utsträckning samverkar i arbetet med bedömning och betygssättning samt använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar eller sätta likvärdiga betyg. Av inkommen dokumentation framgår att för läsåret 2022/2023 finns 12 lärare anställda. Andelen undervisande lärare med legitimation är åtta och nio lärare saknar behörighet i något undervisande ämne. Vidare framkommer av intervju med rektorn och lärare att skolan har ett pågående arbete kring betyg och bedömning som en del av den tidigare beskrivna handlingsplanen och de prioriterade utvecklingsområdena för verksamheten. Lärarna på Praktiska Gymnasiet Täby har under höstterminen 2022

haft generella diskussioner kring bedömning och betygssättning utifrån en intern koncernutbildning som samtliga lärare gått. Vidare framgår att bedömning och betygssättning också diskuteras generellt på skolans SKA-möten, och att det finns ytterligare möjlighet för lärare att diskutera bedömning och betygssättning med förstelärarna på tider som finns schemalagda varje vecka. Vad gäller bedömning av elevernas kunskaper i samband med APL framgår att endast en yrkeslärare har genomfört APL-besök för att tillsammans med elevernas handledare bedöma elevernas kunskaper och progression i kursen. Majoriteten av eleverna får istället besök av skolans APL-samordnare, som utgör en länk mellan APL-handledaren och yrkesläraren samt är den som närvarar i de trepartssamtal som hålls två gånger per termin. Istället använder yrkeslärarna i vissa kurser skolans digitala verktyg kopplat till APL för att underlätta dokumentationen av elevernas arbete på APL. Sammantaget framgår att yrkeslärarna är ensamma i bedömningen av elevernas sammantagna kunskaper och likaså den slutliga betygssättningen. Vidare framgår av de samlade intervjuerna att det inte finns något samarbete mellan lärarna, varken inom den egna organisationen eller med lärare på andra skolor, kopplat till bedömning inom specifika kurser eller programgemensamma ämnen. Vad beträffar lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena framkommer enstaka exempel på tidigare ämnesövergripande samarbete, men utöver det är majoriteten ensamma i de undervisningen av sina ämnen och likaså i att göra bedömningar och sätta betyg. Vidare framgår att lärarna som undervisar i de ämnen där eleverna skriver nationella proven inte har något samarbete kring dessa, varken vid genomförandet eller vid rättningen. Slutligen framgår att elevhälsan inte är en del av lärarnas arbete med bedömning och betygssättning, utan att de endast blir inkopplade i de fall elevernas frånvaro påverkar deras studieresultat.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg i samråd med lärare som undervisar i samma ämnen.

Granskningen visar att de lärare som på skolenheten är ensamma i att undervisa i sitt respektive ämne inte har möjlighet att samverka kring bedömning och betygssättning. Ur ett likvärdighetsperspektiv är det av betydelse att lärare har en samsyn kring betygskriterierna, om de kunskaper som är väsentliga i ett ämne och hur underlag från bedömningsituationer kan utvärderas allsidigt vid betygssättningen.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag. Av läroplanen framgår vidare att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁵

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att lärare i samtliga ämnen får möjlighet att på ett systematiskt och strukturerat sätt samverka i arbetet med att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg. Detta kan exempelvis göras genom att upprätta samarbeten med andra gymnasieskolor, utifrån de kontakter rektorn har med andra rektorer inom eller utanför huvudmannens organisation. Betygssättning är en komplex praktik och för att lärare ska kunna göra professionella bedömningar behöver de ges möjlighet att kvalitetssäkra sin betygssättning på olika sätt och med andra lärare, både inom och mellan skolor. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa dessa förutsättningar. Huvudmannen kan med fördel bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Nerman Hopovac

Föredragande
Signerat av: Nerman Hopovac

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Hermansson medverkat.

⁵ Gy11, 2.6 Rektorns ansvar

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 19-21 april 2023. Besöket genomfördes av Maria Hermansson och Nerman Hopovac.

Praktiska Gymnasiet Täby är en fristående verksamhet som drivs i aktiebolagsform. För läsåret 2022/2023 bedriver skolan verksamhet för 179 elever fördelade på fem nationella program och ett Introduktionsprogram. 139 av eleverna är lärlingar på något av de nationella programmen. För läsåret 2022/2023 finns 12 lärare anställda. Andelen undervisande lärare med legitimation är 8 (67%) och 9 lärare (75%) saknar behörighet i något undervisande ämne. Skolan har en tillförordnad rektor sedan februari 2022. Ledningsgruppen på skolan består av rektor, två förstelärare, en administratör samt kurator som leder elevhälsoteamet.